

Uitreiking GULDEN SPOOR voor Jef Gabriëls **Kuringen, 11 juli 2014**

Geachte burgemeester en andere hoogwaardigheidsbekleders,
Geachte heer Gabriëls,
Beste aanwezigen

In wat voor een eigenaardig land leven wij toch: de VRT - de Vlaamse Radio en Televisie - stuurde een Waalse en dus Franstalige zanger naar het Eurosongfestival die in het Engels op zijn moeder roept. Zou het iets te maken hebben met 'oikofobie', de 'angst voor het eigene'? Wie de Franse cultuurfilosoof Alain Finkielkraut, een Pools-Joodse immigrant en oud 68-er, leest, zou alvast denken van wel: "Frankrijk verkwanselt zijn cultuur en identiteit", lezen we in zijn nieuwste boek.

Hier in eigen land zien we dat de kennis van het gesproken en geschreven Nederlands zienderogen achteruit gaat. Wie leest er nog iets anders dan de onderschriften op TV? Wie schrijft er nog iets neer? Hebt u er al bij stilgestaan dat er intussen een hele nieuwe generatie studenten en onderzoekers is opgeleid die nog nooit iets in het Nederlands geschreven heeft? Chatten en sms-en gebeurt in een apart taaltje vol Engelstalige afkortingen en fonetisch geschreven dialect. Allemaal erg drempelverhogend voor Nieuwe Vlamingen die hun best doen om 'in het veld' hun Nederlands bij te schaven.

1

Het Engels wint bijvoorbeeld aan belang in Vlaanderen. Tijdens de wereldbekercampagne van de Rode Duivels supportereren de voetballiefhebbers in dit drietalige land vooral in het Engels met 'Belgium en Red Devils'. En de nieuwe BB, bekende Belg Stromae, zong het wereldbekerlied in slechts een van de drie landstalen. Van respect voor het Nederlands, de taal van de meerderheid en Duits, de taal van een minderheid, is geen sprake.

Je zou bijna denken dat meer en meer mensen vinden dat een goede kennis van de eigen standaardtaal overbodig is. Beter slecht Engels als lingua franca dan Nederlands. De voorspelling is dat binnen honderd jaar nog maar 10 procent van de huidige 6000 moedertalen over is. Daarmee wordt de wereld armer en minder divers. We moeten er alles aan doen om te vermijden dat het Nederlands mee verdwijnt.

Bovendien zou het van bijzonder weinig respect getuigen voor al die nieuwe Vlamingen die zich intussen heel wat moeite getroost hebben om het Nederlands machtig te worden omdat ze zich realiseren dat het noodzakelijk is. Hebt u er al eens bij stil gestaan dat al die Nieuwe Vlamingen die uit alle hoeken van de wereld komen alleen maar in het Nederlands elkaar echt kunnen leren kennen en alleen zo kunnen vermijden dat ze opgesloten worden in een eigen taal en cultuurgetto?!

De Nieuwe Vlamingen uit de islamlanden spreken Arabisch, Berbers of Turks, sommigen Frans. De Nieuwe Vlamingen uit Oost-Europa kennen alleen Slavische talen, enkelingen ook Engels. De Nieuwe Vlamingen uit Zuid-Amerika voornamelijk Spaans en wat Engels. De Nieuwe Vlamingen uit Azië kennen vaak Engels, en de Nieuwe Afrikanen Engels of Frans. De kennis van die tweede taal is voor de meesten eerder beperkt en zeer verscheiden. Welke taal kunnen en zouden dus al deze nieuwe Vlamingen het best aanleren om met de Vlamingen en de andere Nieuwe Vlamingen te kunnen praten en samenleven?

Inderdaad het Nederlands! Wat een uitgesproken kans om onze taal te herbronnen en er een wereldtaal van te maken.

Tussen haakjes, het schitterende taalgebruik van auteurs zoals Kader Abdollah of Hafid Bouazza, beiden ooit Nederlandsonkundig, illustreert dat de Nieuwe Vlamingen wel eens voor de heropleving van onze Nederlandse taal en cultuur zouden kunnen zorgen.

Zelf word ik als taalbeleidcoördinator in een hogeronderwijsinstelling dagelijks geconfronteerd met een steeds problematischer wordende kennis van het Nederlands bij studenten. Samen met studenten Verpleegkunde met een migratie-achtergrond bijvoorbeeld stel ik vast dat veel van de integratieproblemen die zich in de zorg voordoen, terug te voeren zijn tot een gebrekkige kennis van de Nederlandse taal. De patiënt spreekt gebrekkig Nederlands en de arts of verpleegkundige snapt er niks van. Miscommunicatie. Verkeerde diagnose. Niet alleen vervelend en frustrerend, maar soms ook gevaarlijk. Kortom: alles begint met taal. Kennis van onze standaardtaal schept kansen en zorgt voor een verhoogde zelfredzaamheid in onze samenleving.

Vandaag willen we een man huldigen die zich als geen ander ingezet heeft om drempels weg te werken die de participatie van nieuwe Vlamingen aan onze samenleving in de weg staan. Ik voel mij bijzonder vereerd dat ik op onze Vlaamse feestdag namens het bestuur van het Elfjulicomité Limburg mijn waardering mag uitspreken voor Jef Gabriëls, en in het bijzonder voor zijn jarenlange inzet als gewezen burgemeester van de migratiestad Genk, voor zijn inzet op het vlak van interculturele integratie en de aanbieder in vele vormings- en taalpakketten van de Nederlandse taal aan de vele nieuwkomers.

Geachte dames en heren

Het feest naar aanloop van onze Vlaamse Gemeenschap op 11 juli heeft stilaan niet alleen een feestelijke en sociale glans gekregen, maar is ook de gelegenheid bij uitstek geworden om even stil te staan. De levensloop en loopbaan van de heer Gabriëls lenen zich daar uitstekend toe.

2

Daarvoor moet ik mijn verhaal vlak na de tweede wereldoorlog beginnen toen veel gezinnen hun familieplanning weer uit de ijskast hadden gehaald en er weer heel veel kinderen werden geboren. Een van die zogenaamde babyboomers was Jef Gabriëls. Karakteristiek aan zijn generatie is wel dat ze zelf weliswaar de oorlog niet heeft meegemaakt, maar toch echt kinderen van die oorlog zijn. De babyboomers zijn bovendien mensen die zich omwille van de oorlog vragen gingen stellen. Ondanks hun rebelse houding moesten diezelfde babyboomers ook veel doen voor de wederopbouw van het naoorlogse Vlaanderen. De generatie waartoe Jef Gabriëls behoort en die dus voor vernieuwing was, moest vooral keihard werken om Vlaanderen weer datgene te geven wat nodig is voor een goede en welvarende samenleving.

Ondanks het feit dat Jef Gabriëls zijn moeder al heel vroeg verloor, slaagde hij erin om bouwkundig ingenieur te worden en een licentiaat vrijetijdsagogiek te behalen. Hij startte zijn carrière als ingenieur gespecialiseerd in stabiliteitsstudies bij het studie bureau Peeters om vervolgens bijna 8 jaar als ‘kabinettard’ bij minister Dhoore te gaan werken. Tegelijkertijd was hij erg sociaal bewogen en actief in de links georiënteerde derdewereldbeweging. Zijn uitgesproken ‘linkse’ start als jongeman vormde zijn bewogenheid en maatschappelijke betrokkenheid. Hij deed ook ‘burgerdienst’ bij de KAJ, wat in die jaren echt geen evidentie was. Hij leerde er onder meer om zijn idealisme methodisch gestalte te geven via de toen gehanteerde methode van zien-oordelen-handelen volgens een lange termijnvisie. Daardoor heeft hij al op jonge leeftijd geleerd hoe hij zijn idealisme moest warm houden en zo meegroeien met de samenleving.

Vanuit zijn engagement belandde hij in de politiek. Vanaf 1971 werd hij gemeenteraadslid in Genk en daarna meer dan tien jaar schepen. Tussen 1987 en 1991 was hij ook provincieraadslid en vervolgens provinciaal voorzitter.

Van januari 1987 tot december 2009 was hij de burgemeester van Genk, toch de tweede belangrijkste stad in Limburg. Typerend is in elk geval dat hij resoluut koos voor de 'plaatselijke' politiek en altijd een aanbod voor een parlementair mandaat weigerde. Gelukkig ging hij wel in op de vraag in 2001 om voorzitter van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw te worden. Tijdens zijn 9 jaar voorzitterschap van het VVSG heeft hij namelijk een paar zeer mooie verwezenlijkingen op zijn palmares kunnen schrijven zoals het Gemeentefonds, de verhuis van het VVSG, het verkeersveiligheidsfonds en de tweede pensioenpijler.

In Genk zelf kreeg hij al snel de reputatie van een 'bruggenbouwer' die steeds zoekt naar oplossingen die een ruim draagvlak hebben. In een ex-mijn gemeente met een aanzienlijke migrantenpopulatie was - en is - dat niet altijd gemakkelijk. Zijn functie als burgemeester bood hem de uitdagende kans om de integratie te bevorderen van de honderden mijnwerkers uit Europese landen, Turkije en de Maghreb. "Aanpassen in wonen, leven en werken, met behoud van eigen cultuur en religie" waren uitgangspunten waarvoor hij tekende.

Toen hij zag dat de mijnen zouden sluiten, zocht hij naar oplossingen en was hij zo visionair om het Onderwijs Sociale Promotie, nu het CVO, op te richten. Hij zou er jarenlang deeltijds leraar en adjunct-directeur zijn. 'Alternerend leren en werken', zag hij als nuttig en interessant om de betrokkenheid op de realiteit te bewaren en kansen aan te reiken. Hij zorgde er bovendien voor dat de lessen Nederlands als 2^e taal in de moskee werden aangeboden. Jef Gabriëls is er namelijk van overtuigd dat het bijbrengen van interesse voor de Nederlandse taal en cultuur belangrijke steunpilaren zijn in het intreden in een nieuwe gemeenschap. Behoud van eigen taal en godsdienst lopen daarbij parallel. Hij speelde daarmee een voortrekkersrol op het vlak van beleidsvorming rond integratie van nieuwe Vlamingen. Een mooi voorbeeld daarvan is dat hij ervan overtuigd is dat je best ook geschoolde imams betreft om ervoor te zorgen dat we in dit land met elkaar kunnen samenleven in verdraagzaamheid én in verscheidenheid, zeker als het over inburgering gaat. Daarvoor zocht hij contact met de consul voor erediensten die garandeerde dat de imam steeds een universitaire opleiding had genoten. Een van de resultaten was dat jongeren niet meer spijbelden omdat de mensen op tijd uit vakantie terugkeerden.

Hij zorgde er bovendien voor dat elke nieuwkomer op het belang van opleiding en vorming werd gewezen. In dezelfde stijl zorgde hij er mee voor dat de BLM - de Begeleiding Limburgs Mijngedebied - vertrok vanuit de persoon: 'Waar kunnen we de mensen naar toe leiden?' Niet: 'We hebben jobs voor u.' Achterstelling werd niet geaccepteerd evenmin als discriminatie.

De leuze van Jef Gabriëls was en is nog altijd: gelijke kansen voor iedereen, ongeacht wie je bent, vanwaar je komt of waar je woont.

Dat dit niet evident is, heeft hij vooral ervaren na 9/11 - de aanslag op de Twintorens in New York - wat een breekpunt betekende i.v.m. het Europese denken over de politieke islam.

Toch is hij nooit zijn zin voor humor en relativeringsvermogen verloren. Een mooie illustratie daarvan is zijn opname in de Nationale Orde van de Gulle Lach in 2010.

Geachte dames en heren

Namens het Elfjalicomité Limburg mag ik beklemtonen dat het trots is dat deze prijs kan gegeven worden op onze Vlaamse feestdag. Hiermee wenst het comité onder meer te onderstrepen dat taal en cultuur in brede betekenis essentieel zijn in onze gemeenschap.

Met dit Spoor wil het comité personen huldigen die een belangrijke bijdrage leverden in het proces van verwelkoming, inburgering, tegemoetkoming en wederzijdse aanvaarding, met aandacht voor onze standaardtaal en cultuur. Uit wat ik hiervoor schetste uit het leven van Jef Gabriëls is het duidelijk dat hij hier helemaal aan beantwoordt, zeker m.b.t. zijn integratiebeleid als burgemeester van de stad Genk.

Bovendien is het precies in dit jaar 2014 de 50^e verjaardag van de ondertekening van de akkoorden tussen Turkije, Marokko en ons land waardoor een migratiestroom tussen deze landen ontstond. In de provincie Limburg werd dit jubileum tijdens heel wat vieringen onder de aandacht gebracht. Met deze laudatio en dit Spoor voor Jef Gabriëls wil de Limburgse Guldensporenviering 2014 op een passende wijze hierbij aansluiten.

Rest mij enkel u nog een prettige Vlaamse feestdag toe te wensen.
Onthoud het: de feestdag van de Vlaamse samenhang.
Mijn feestdag, úw feestdag ... ónze feestdag.

An De Moor
Voorzitter Vlaanderen Feest!
Voorzitter Beweging Vlaanderen-Europa
GSM 0475 62 00 98
E-mail: adm.ave@skynet.be